

Managementletter 2024

Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen – # december 2024

Aan het bestuur van de
gemeenschappelijke regeling
Samenwerkingsorganisatie De Wolden
Hoogeveen
Raadhuisplein 1
7901 BP HOOGEVEEN

Onderwerp
Managementletter 2024

Datum
19 november 2024

Ons kenmerk

Geacht bestuur,

Hierbij brengen wij verslag uit van de bevindingen naar aanleiding van de uitgevoerde interim-controle bij de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen (hierna: de Samenwerkingsorganisatie) en de gemeenten Hoogeveen en De Wolden.

Wij benadrukken dat de interim-controle primair is bedoeld de interne-beheersingsmaatregelen in uw organisatie te beoordelen en te toetsen, als basis om te komen tot een oordeel over de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening 2024 opgenomen informatie. Het voorgaande impliceert dat onze werkzaamheden niet de hele interne-beheersingsomgeving van de organisatie omvatten. Tevens heeft de interim-controle als doel de aandachtspunten voor de jaarrekening 2024 te signaleren en onder uw aandacht te brengen.

Wij merken op dat deze managementletter is opgesteld ten behoeve van het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie en het college van de gemeenten De Wolden en Hoogeveen en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

Wij hebben het concept van deze managementletter op 12 december met het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie besproken en zullen de inhoud op 27 januari 2025 aan de leden van de auditcommissie van de gemeente Hoogeveen toelichten en op 12 februari 2025 aan de leden van de financiële werkgroep van de gemeente De Wolden.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en danken u en uw medewerkers voor de samenwerking tijdens de interim-controle.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. V.V. Jongbloed RA

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	4
Bevindingen interim-controle	6
Aandachtspunten jaarrekening 2024	14
Bijlage I Detailbevindingen Interim (openstaand)	17
Bijlage II Detailbevindingen IT	33
Bijlage III Reikwijdte van onze werkzaamheden	39

Contact

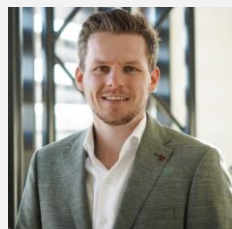
Wij beantwoorden graag uw vragen over deze managementletter:

Vanessa Jongbloed
 Director
 Deloitte Accountants B.V.
 Tel: 088 288 1215
vjongbloed@deloitte.nl

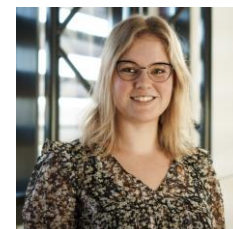
Rein-Aart van Vugt
 Advisory Partner
 Deloitte Accountants B.V.
 Tel: 088 288 1108
rvanvugt@deloitte.nl

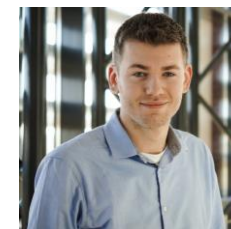
Klaas Bakker
 Senior Manager
 Deloitte Accountants B.V.
 Tel: 088 288 0044
kbakker@deloitte.nl

Sjoertje Visser
 Manager
 Deloitte Accountants B.V.
 Tel: 088 288 2164
sjvisser@deloitte.nl

Nynke Frankena
 Junior Manager
 Deloitte Accountants B.V.
 Tel: 088 288 1429
nfrankena@deloitte.nl

Jaap Winia
 Junior Manager
 Deloitte Accountants B.V.
 Tel: 088 288 1218
jawinia@deloitte.nl

Managementsamenvatting

Kernboodschap interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Samenvatting

Interne beheersing

Tijdens de interim-controle 2024 hebben wij de interne beheersing van de relevante processen die van invloed zijn op de jaarrekeningen van de samenwerkingsorganisatie en de gemeenten De Wolden en Hoogeveen getoetst. Hierbij toetsen wij of in de processen sprake is van de minimaal vereiste functiescheiding, of bevoegdheden op een adequate wijze binnen het proces zijn toegewezen en of voldoende passende beheersingsmaatregelen zijn geïmplementeerd. Indien wij relevante bevindingen ('tekortkomingen') in een proces constateren, informeren wij u hierover via deze managementletter of in ons accountantsverslag bij afronding van de controle over het boekjaar 2024.

Samenvattend concluderen wij dat al enkele jaren dezelfde bevindingen en aanbevelingen worden gerapporteerd en dat deze bevindingen niet, of slechts in beperkte mate, door de organisatie worden opgepakt en opgelost. Wij hebben begrepen dat dit met name gelegen is in de organisatieontwikkelingen van afgelopen jaren en dat de organisatie te kampen heeft met personeelskrapte. Daarnaast hebben wij één nieuwe bevinding geconstateerd en is één bevinding uitgebreid ten opzichte van voorgaande jaren. Deze bevindingen zien toe op het naleven van interne beleidsregels van het proces rondom de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en het niet tijdig actualiseren van beleidsdocumentatie.

Onze bevindingen hebben mogelijk een impact op de betrouwbaarheid en tijdigheid van de tussentijdse informatievoorziening en daarnaast op het samenstelproces van de jaarrekening. Tevens merken wij op, zoals ook tijdens het afgelopen jaarrekeningtraject is geconstateerd, dat deze bevindingen kunnen leiden tot een verhoogde kans op fouten en afwijkingen in de jaarrekeningen en verstoringen in het samen- en controleproces. Wij verzoeken de organisatie prioritering aan te brengen in de bevindingen en een gedegen planning op te stellen voor het opvolgen van de aanbevelingen.

In aanvulling hierop hebben wij met de organisatie afspraken gemaakt over aanvullende (gegevensgerichte)werkzaamheden die de organisatie moet verrichten als waarborg dat de jaarrekening en het controledossier vrij is van fouten en dat de kwaliteit van de onderbouwingen van voldoende kwaliteit is. Voor de gemaakte afspraken verwijzen wij naar het hoofdstuk 'Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2024'.

Tot slot willen wij u erop wijzen dat wij, net als voorgaande jaren, een bevinding hebben geconstateerd ten aanzien van 'Management Override of Controls': het vier-ogenprincipe bij memoriaalboekingen wordt niet afgedwongen. Vanuit de controlestandaarden, die voor ons als controlerend accountant gelden, wordt de beheersing van memoriaalboekingen ('handmatige journaalposten') altijd als een significant risicogebied beschouwd, omdat deze een manier kunnen zijn voor het management om de interne beheersing te doorbreken.

Organisatieontwikkeling

Begin 2023 is de Samenwerkingsorganisatie gestart met het project "Verbetering Financiële Functie". In 2024 heeft uw organisatie een meerjarige visie opgesteld met diverse acties met als doel meer grip te krijgen op de kwaliteit van de dagelijkse bedrijfsvoering en optimalisatie hiervan. Succesfactor hiervoor is een gedegen en realistische planning voor de onderkende acties. Een belangrijk onderdeel hiervan is het verder door ontwikkelen van de organisatie die per 1 januari 2025 wordt doorgevoerd, waarbij onder andere invulling wordt gegeven aan diverse managementrollen. Wij erkennen het belang van deze ontwikkelingen ter versterking van de basis van de organisatie. De eerste stappen zijn gezet; nu is het van belang de visie vast te houden en realistische keuzes te maken om de kwaliteit van de dagelijkse bedrijfsvoering binnen de organisatie te verbeteren.

Bevindingen interim-controle

Bestuurlijk relevante bevindingen en
aanbevelingen

Bevindingen interim-controle

Onderwerp

Boodschap

Interne ontwikkelingen

Per 1 januari 2023 is gestart met het project “Verbetering Financiële Functie” met als doel de financiële functie en de control-organisatie binnen de samenwerkingsorganisatie te versterken. Afgelopen jaren was de organisatie relatief afhankelijk van externe medewerkers/inhuur, wij hebben begrepen dat vanaf januari 2025 de openstaande functies grotendeels met vaste (nieuwe) medewerkers zijn ingevuld. Hiermee kan dan ook nadere invulling gegeven worden aan de gekozen sturingsfilosofie. Hierin staan een drietal kernwaarden met vier pijlers centraal. De kernwaarden zijn gericht op i) vertrouwen, ii) verbinding en iii) eigenaarschap. De onderliggende pijlers betreffen a) persoonlijk leiderschap, b) aantrekkelijk werkgeverschap, c) proces en informatie en d) sturingslijnen. Deze ontwikkeling is gericht op het wegnemen van (eventuele) onduidelijkheden over taken, verantwoordelijkheden en samenwerking. Hiermee beoogt uw organisatie het beleid en de uitvoering in de praktijk met elkaar in lijn te brengen. Wij onderschrijven het belang van duidelijke functieprofielen, taakomschrijvingen en procesbeschrijvingen. Dit zorgt niet alleen voor een heldere invulling van de rollen en verantwoordelijkheden, maar ook voor de continuïteit van de bedrijfsvoering bij eventuele personele mutaties.

Met bovenstaande beoogt uw organisatie eigenaarschap en verantwoordelijkheid te creëren en te stimuleren. Binnen de diverse teams wordt een uniforme en gestructureerde werkwijze geïmplementeerd om meer grip en voorspelbaarheid te krijgen in het verantwoordingsproces.

Een ander onderdeel van de ontwikkeling, die in lijn ligt met onze eerdere aanbevelingen afgelopen jaar, betreft het implementeren van een uniforme wijze voor het bewaren van data, informatie en documenten. Dit zal de noodzaak voor “reparatiewerkzaamheden” achteraf verminderen. Uw organisatie heeft hiervoor instructies opgesteld en middels de implementatie van de nieuwe modules binnen I-Financiën wordt dit naar uw verwachting ook in het proces geborgd.

Wij hebben begrepen dat de teams cyclisch zullen gaan werken, wat inhoudt dat per cyclus sprake is van een gestandaardiseerde verantwoording en maandelijkse besprekingen. Deze periodiciteit stelt uw organisatie in staat tijdig afwijkingen te constateren en bij te sturen waar nodig en aansluitend ook het realiteitsgehalte van de begroting vergroten.

Hoewel deze ontwikkelingen een belangrijke stap zijn voor de versterking van de samenwerkingsorganisatie, hangt het succes af van de daadkracht van de organisatie en de bereidheid tot verandering. Het is noodzakelijk dat de gehele organisatie zich inzet en voortvarend handelt, alleen dan kan een verbeterslag voor de kwaliteit en efficiëntie worden bewerkstelligd.

Interne beheersing | Betrouwbaarheid en continuïteit geautomatiseerde gegevensverwerking

Als onderdeel van onze jaarrekeningcontrole hebben wij inzicht verkregen in de IT-omgeving, de bijbehorende risico's en eventuele (significante) tekortkomingen. Ook evalueren wij de opvolging van IT-bevindingen uit voorgaande jaren en de belangrijkste IT-beheersmaatregelen die nodig zijn om (in de toekomst) op uw IT-omgeving te kunnen steunen.

Wij hebben begrepen dat een onderzoek is uitgevoerd naar de informatievoorziening binnen de samenwerkingsorganisatie. Uit dit onderzoek blijkt dat het IT-volwassenheidsniveau van uw organisatie ondermaats is. Het onderzoek heeft geleid tot een concreet actieplan om de informatievoorziening te verbeteren. Wij beschouwen dit als een belangrijke en noodzakelijke stap om de interne beheersing in zijn geheel te versterken. Uit diverse gesprekken, en rapportages, blijkt tevens dat binnen uw organisatie een duidelijke visie op dit gebied ontbreekt. Binnen het IT-domein is veelal sprake van ad-hoc besluitvorming welke niet gebaseerd lijkt te zijn op een overkoepeld beleid. Als gevolg hiervan is het voor de organisatie onduidelijk wat de sturingslijnen zijn, welke gebieden het meeste aandacht behoeven en ontbreekt een adequate beheersingsomgeving. Het is belangrijk een centraal beleid op te stellen en hierover te communiceren naar alle lagen van de organisatie.

Bevindingen interim-controle

Onderwerp	Boodschap
Interne beheersing Data migratie	<p>Op korte termijn staan binnen uw organisatie twee datamigraties gepland: één voor de financiële administratie en één voor de administratie van het sociaal domein. Vanuit het perspectief van de jaarrekeningcontrole betreffen dit twee cruciale applicaties. Vanuit onze ervaring met migratietrajecten geven wij u nog de volgende aandachtspunten (risico's en valkuilen) mee, waarop de organisatie tijdig moet inspelen.</p> <p><u>Risico's</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen duidelijke afbakening van het implementatietraject. Welke systemen worden wel en niet gekoppeld aan de financiële administratie; • Interne rapportages voldoen niet aan de verwachtingen of hebben handmatige aanpassingen nodig • Datamigratie vindt onnauwkeurig of onvolledig plaats waardoor integriteit (en volledigheid) van de data niet gewaarborgd is; • De beschikbaarheid van deskundig personeel voor de implementatie. • Onvoldoende aandacht hebben voor de transitie door gebruikers en gebruikersacceptatie van het nieuwe systeem. <p><u>Valkuilen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geen duidelijke conversiestrategie met eigenaarschap, mijlpalen en wat de gevolgen zijn als mijlpalen niet behaald worden. • Het kopiëren van de oude situatie in een nieuw systemen zonder optimaal gebruik te maken van de kansen van het nieuwe systeem. • Te veel steunen op externe partijen waardoor voor uw organisatie specifieke aandachtspunten gemist worden. <p><i>Financiële administratie</i></p> <p>Tijdens de interim-controle hebben wij gesproken met de projectleiders van de datamigratie inzake de financiële administratie. De migratie is opgedeeld in twee fases: de migratie naar de cloud en de uiteindelijke overgang van Civision naar I-Financiën. Fase één wordt nog in 2024 uitgevoerd en fase twee staat gepland voor het eerste kwartaal van 2025.</p> <p>Bij de eerste fase werkt de organisatie nauw samen met de softwareleverancier. De softwareleverancier verzorgt het uitvoerende werk van de datamigratie, waarna uw organisatie diverse testwerkzaamheden uitvoert op zowel de uitgebrachte rapportage als de juiste werking van de applicatie. Hierbij is het noodzakelijk dat de testwerkzaamheden inzake de werking en aansluiting ten behoeve van de eind- en beginstand zichtbaar (en herleidbaar) wordt gedocumenteerd. Uw organisatie heeft rollback procedures ingericht voor het geval de testresultaten niet positief zijn. Dit betreffen procedures om de huidige en werkbare applicatie terug te plaatsen. Dit achten wij een goede waarborg. Na de eerste fase richt de organisatie zich op de voorbereiding van fase twee. De verdere details en aandachtspunten van deze werkzaamheden zullen op een later moment met de organisatie worden besproken. De aandachtspunten omvatten tenminste een waarborg in het proces voor de juiste en volledige overdracht van data, waaronder de crediteurenstamgegevens, en de juiste inrichting van de GITC. In ons accountantsverslag zullen wij rapporteren over het implementatie proces. Verder zullen wij aanvullende werkzaamheden uitvoeren voor het vaststellen van de juiste en volledige data overdracht.</p>

Bevindingen interim-controle

Onderwerp	Boodschap
Interne beheersing Data migratie (vervolg)	<p><i>Sociaal domein</i></p> <p>Voor de applicatie inzake het sociaal domein hebben wij in november een gesprek gehad met de verantwoordelijke medewerkers. In dit gesprek zijn wij meegenomen in de plannen van de organisatie. De implementatie voor het proces van de Participatiewet is van december 2024 uitgesteld naar februari 2025. De implementatie voor de processen van de Jeugdwet en Wet Maatschappelijke Ondersteuning is gepland voor juni 2025. Indien van toepassing en relevant zullen wij in ons accountantsverslag rapporteren over de implementatie. Verder is het belangrijk te benoemen dat aanvullende werkzaamheden noodzakelijk zijn om vast te stellen dat de data juist en volledig gemigreerd is, dit zal voor de controle 2025 van belang zijn.</p>
Interne beheersing Ravijnjaar	<p>In het accountantsverslag van vorig jaar hebben wij gerapporteerd over de mogelijkheden de realiteitswaarde van de begrotingen van de drie organisaties te verbeteren. Wij hebben begrepen dat momenteel een project in aanloop naar het “ravijnjaar” loopt met diverse activiteiten om mogelijke tekorten vanuit de aanpassing van de algemene uitkeringen zoveel mogelijk te verkleinen. Hierbij ligt de focus op hetgeen wat haalbaar is met de capaciteit binnen de organisatie rekening houdend met de wettelijke taken. Deze analyse wordt opgesteld per taakveld en kostenplaats. Wij adviseren naast de activiteiten binnen het project ook te analyseren of de ambities in lijn zijn met de beschikbare (personele) capaciteit. Dit kan mogelijk ruimte creëren binnen de begroting en het exploitatiesaldo. Verder adviseren wij, zoals ook in het accountantsverslag van vorig jaar opgenomen, de opbouw van de begroting te heroverwegen en hierbij uit te gaan van een 'zero-based' aanpak. Dit houdt in dat de begroting vanaf nul wordt opgebouwd in plaats van eenvoudigweg de begroting van het voorgaande jaar te indexeren en aan te vullen met nieuwe activiteiten. Dit dwingt de organisatie om opnieuw naar de daadwerkelijk uit te voeren taken te kijken en deze te analyseren ten opzichte van de beschikbare personele capaciteit, wat resulteert in een meer realistische begroting.</p>
Interne beheersing Frauderisico-analyse en beheersing	<p><i>Interne frauderisicoanalyse</i></p> <p>Wij hebben ten tijde van interim-controle geconstateerd dat de concept frauderisicoanalyse onderhanden is en nog behandeld wordt in het Centraal Management Team (CMT) en de colleges van Burgemeesters en Wethouders van beiden gemeenten. De actualisatie van de frauderisicoanalyse is onderdeel van het project inzake het integrale risicomanagement. Gezien de huidige status van de (fraude)risicoanalyse hebben wij deze nog niet beoordeeld en ook niet vastgesteld of de aanbevelingen hierin zijn verwerkt. Wij zullen hierover rapporteren in het accountantsverslag 2024.</p> <p>Tevens heeft de frauderisicoanalyse een direct verband met het rechtmatigheids criterium ‘Misbruik en Oneigenlijk gebruik’ in de rechtmatigheidsverantwoording en is daarmee onderdeel van de verantwoording door uw bestuur over het rechtmatig handelen. Om voorstaande reden adviseren wij de juiste prioriteit toe te kennen aan het formaliseren van uw frauderisicoanalyse zodat deze bij het opstellen van de jaarrekening gereed is.</p>

Bevindingen interim-controle

Onderwerp	Boodschap
Interne beheersing Grondexploitatie (relevant voor de gemeente Hoogeveen)	<p>Tijdens de interim-controle hebben wij met de medewerkers van de fysieke leefomgeving, de financieel adviseurs en gemeentecontrollers gesproken over het opstel- en controleproces van de grondexploitaties. Wij hebben hierbij gereflecteerd over het moeizaam verlopen proces tijdens de jaarrekeningcontrole 2023. Vervolgens hebben wij afspraken gemaakt en zijn acties geformuleerd om het opstel- en controleproces van de grondexploitaties efficiënt en effectief te laten plaatsvinden. Wij verwachten dat dit een positief effect gaat hebben op de kwaliteit van de dossiervorming, de robuustheid van de onderbouwing van de te hanteren uitgangspunten alsook de doorlooptijd van het controleproces. Wij hebben in het hoofdstuk 'Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole' onze belangrijkste afspraken opgenomen.</p> <p>Daarnaast identificeren wij een aantal belangrijke ontwikkelingen in 2024 die van invloed kunnen zijn op de waardering van de grondexploitaties van de gemeente Hoogeveen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gedurende boekjaar 2024 is een nieuw grondexploitatie-complex vastgesteld door de gemeenteraad: 'Uitbreiding Woningbouw Elim'. Dit betreft een complex waarin de uitgifte van circa 59 woningen is geraamd. • Met het raadsbesluit van 14 november 2024 is een aantal grondexploitaties afgesloten. Voor de restplannen van de grondexploitatie is een voorziening gevormd. De juistheid en volledigheid van deze voorziening zullen wij toetsen bij de controle van de jaarrekening. <p>Mede als gevolg van voorgaande ontwikkelingen, adviseren wij u:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorg te dragen voor het tijdig opstarten van het actualiseren van de grondexploitaties en de hieraan gelieerde assumpties. • Bij complexe (nieuwe) waarderingsvraagstukken, significante wijzigingen in de onderliggende assumpties (c.q. de waardering) van de grondexploitaties en overige relevante ontwikkelingen ons vroegtijdig te betrekken. • Additionele aandacht te besteden aan de initiële waardering van het nieuwe complex 'Uitbreiding Woningbouw Elim'. • Een adequate toets uit te voeren, o.a. aan de hand van de notitie grondbeleid van het BBV, ten aanzien van de financiële verwerking (inclusief resultaatneming) van de afgesloten complexen. <p>In de notitie grondbeleid van het BBV is in paragraaf 5.2.2. een uitspraak opgenomen waarin genoemd wordt dat actualisaties van een grondexploitatiecomplex en de grondexploitatiebegroting met planinhoudelijke wijzigingen, dan wel autonome wijzigingen met materiële financiële gevolgen, opnieuw door de raad moeten worden vastgesteld. De invulling hiervan kent een subjectief karakter en is daardoor niet eenduidig te bepalen. Hierdoor kan het voorkomen dat de raad ten onrechte niet wordt betrokken in de besluitvorming van dergelijke wijzigingen. Wij adviseren u afspraken op te nemen in de nota grondbeleid welke duidelijkheid scheppen over kaders voor wijzigingen die besluitvorming ('vaststelling') van de gemeenteraad behoeven.</p>

Bevindingen interim-controle

Inleiding

Bij de interim-controle 2024 hebben wij de interne beheersing beoordeeld van de – voor de jaarrekening – relevante processen voor zowel de Samenwerkingsorganisatie als de gemeenten. Voor veel processen merken wij op dat reeds enkele jaren dezelfde bevindingen en aanbevelingen zijn gerapporteerd. Hoewel het opvolgen van deze bevindingen leidt tot een versterking van de interne beheersing kan het een keuze zijn om bepaalde (bedrijfs-) risico's te accepteren. Wanneer dit het geval is adviseren wij deze keuzes expliciet te maken zodat betreffende aandachtspunten tot afwikkeling leiden. Dit is overigens niet het geval voor significante bevindingen.

De processen die wij bij de interim-controle hebben onderzocht, zijn:

- Memoriaalboekingen en financiële verslaggeving
- Grondexploitatie
- Inkopen (inclusief Europese aanbestedingen) en betalingsverkeer
- Plaatselijke belastingen en heffingen
- Salarissen
- Sociaal domein en uitkeringen sociale zaken
- Subsidieverstrekingen
- IT

Het proces om te komen tot herziening van de grondexploitatie beoordelen wij ten tijde van de jaarrekeningcontrole. In ons accountantsverslag rapporteren wij over de uitkomsten hiervan.

Weging bevindingen:

- Actie voor korte termijn
- Actie voor lange(re) termijn
- Actie te overwegen
- Ter informatie

Status bevindingen:

- Nieuwe bevinding
- Aandachtspunt in het kader van de jaarrekeningcontrole
- Bevinding opgelost
- Eerder gerapporteerde bevinding; gedeeltelijk opgelost/opvolging onderhanden
- Eerder gerapporteerde bevinding; niet opgelost

Bevindingen interim-controle

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen voor de hiervoor genoemde processen. In bijlage I hebben wij deze bevindingen in detail uitgewerkt.

Bevinding	Status 2024	Status 2023
1. Financial reporting: memoriaalboekingen: het vier-ogenprincipe op memoriaalboekingen wordt niet afgedwongen (significant)		
2. Financial reporting: ontbreken richtlijnen en zichtbare controles binnen analyse van de begrotingsrechtmatigheid van investerings- en exploitatiekredieten		
3. Europees aanbesteden: gebruik inkoopformulier bij aangaan verplichtingen en gebruik contractenregister		
4. Inkopen en betalingen: de controle op de prestatielevring van inkopen is niet zichtbaar		
5. Inkopen en betalingen: de verplichtingenadministratie is onvolledig		
6. Lonen en salarissen: waarborg melding uitdiensttreding ontbreekt		
7. Subsidies: de subsidieverordening wordt niet nageleefd		
8. Algemeen: beleidsdocumentatie wordt niet tijdig geactualiseerd		
9. Sociaal domein: Kwaliteitsplan WMO omtrent toetsing niet nageleefd		n/a
10. Inkopen en betalingen: als gevolg van functievermenging in het betaalpakket van ING en Rabobank is sprake van een betalingsrisico (Hoogeveen en De Wolden)		
11. Risicomanagement: doorontwikkeling frauderisicobeheersing en frauderisico-analyse		

Bevindingen interim-controle

Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen inzake IT. In bijlage II hebben wij deze bevindingen in detail uitgewerkt.

Bevinding	Status 2024	Status 2023
1. CiVision Middelen: Ontbreken (gedocumenteerde) User Access Review en autorisatiematrix		
2. CiVison Middelen: Prominente functionarissen binnen de financiële administratie hebben de functie van applicatiebeheerder		
3. CiVison Middelen: Back-up & Recovery beleid nog niet volledig		
4. CiVision Middelen & Windows AD: Hoge rechten en wachtwoordbeleid		

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2024

Onderwerp

Boodschap

**Evaluatie /
werkafspraken**

In september hebben we samen met het kernteam van de jaarrekeningcontroles van de Samenwerkingsorganisatie en de gemeenten Hoogeveen en De Wolden een evaluatie gehouden over het afgelopen boekjaar. We hebben de ontwikkelpunten vanuit beide partijen besproken om de samenwerking en het jaarrekeningproces verder te verbeteren. Dit was een nuttige en open sessie waarin heldere afspraken zijn gemaakt. Gedurende de jaarrekeningcontrole blijven wij deze lijn volgen en is een wekelijks overleg gepland over de voortgang, eventuele knelpunten, vragen en bijzonderheden binnen de jaarrekeningcontrole.

Uw organisatie heeft een kernteam samengesteld dat verantwoordelijk is voor het opstellen van de jaarrekening. Dit team fungeert als eerste aanspreekpunt voor ons en is verantwoordelijk voor het aanleveren van de op te leveren stukken en de controle op de onderliggende kwaliteit. Wij hebben voorgesteld de toegang tot ons aanleveringsportaal (Deloitte Connect) te beperken tot het kernteam, zodat alleen controledocumentatie wordt aangeleverd die gecontroleerd én goedgekeurd is door het kernteam. Daarnaast hebben wij diverse controleformats gedeeld, die de organisatie kunnen helpen de controle uit te voeren. Dit alles zal bijdragen aan de verbetering van de kwaliteit en het first time right-principe.

Daarnaast is de dossiervorming omtrent de SiSa-verantwoording geëvalueerd. Hierbij is afgesproken dat Deloitte, samen met de (business) controllers van de gemeenten, een presentatie geeft over de SiSa-verantwoording. Hierin worden diverse aandachtspunten behandeld die handvatten bieden voor een kwalitatief juiste SiSa-verantwoording.

**Aandachtspunten en
afspraken jaarrekening**

Voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2024 benoemen wij, op basis van onze ervaringen opgedaan bij de jaarrekeningcontrole 2023, de evaluatie van het jaarrekeningtraject en de uitkomsten van de interim-controle 2024, de volgende specifieke aandachtspunten en afspraken om tot een tijdige afwikkeling te komen:

- Het uitvoeren van een interne controle door het kernteam zoals hierboven genoemd op de jaarstukken, inclusief de checklist BBV.
- Een toereikende onderbouwing voor de waardering van de voorzieningen. Specifieke aandachtspunten hierbij betreffen de onderbouwing van de schattingselementen binnen de voorzieningen en de naleving van de BBV-vereisten.
- Een onderbouwing van de interne doorbelastingen tussen beide gemeenten en de samenwerkingsorganisatie. Hierbij verwachten wij (conform voorgaand jaar) een position paper inzake het proces en een interne controle of de interne doorbelastingen juist, volledig én op het juiste taakveld zijn verwerkt.
- Vanwege onze bevinding ten aanzien van de handmatige memoriaalboekingen verwachten wij een interne controle (middels een steekproef) op de handmatige memoriaalboekingen, waarbij de interne audit vaststelt dat deze boekingen juist en rechtmatig zijn verwerkt. Deze controle moet onderbouwd zijn met onderliggende controle-informatie.
- Een interne controle op de rechtmatigheid van de inkopen inzake de wet- en regelgeving van het Europees aanbesteden, waarin tevens rekening wordt gehouden met de bevindingen uit de jaarrekeningcontrole 2023 en onze bevindingen en aanbevelingen uit de interim-controle 2024. Hierbij verwachten wij een toereikende interne controle met voldoende deelwaarnemingen, zichtbare conclusies inclusief verwijzingen naar de brondocumentatie. Voor de leveranciers waarbij de besteding in het boekjaar hoger is dan 50.000 EUR wordt een integrale controle uitgevoerd.
- Het aantal regelingen dat uw gemeente moet verantwoorden in de SiSa-bijlage neemt naar verwachting voor 2024 verder toe. Het is belangrijk de interne controle op het getrouw en de rechtmatige verantwoording in de SiSa-bijlage tijdig uit te voeren en adequaat te documenteren. Wij hebben met de organisatie afgesproken dat het verantwoordingsdocument wordt gehanteerd bij de onderbouwing van de diverse regelingen in de SiSa-verantwoording.
- Het gedegen onderbouwen van het overzicht inzake meerjarige verplichtingen. Hierbij verwachten wij een zichtbare aansluiting met de onderliggende bescheiden, zoals de contracten en verlengingen. Tevens verwachten wij dat hygiëne checks worden uitgevoerd op logica.
- Sluitende en intern gecontroleerde verloopoverzichten inzake de overlopende posten (activa én passiva), waarbij een uitsplitsing plaatsvindt in de ontvangsten en bestedingen.
- Het implementeren van het vier-ogen principe, vanuit het kernteam, op alle aan te leveren controledocumentatie om zodoende het 'first time right principe' te vergroten.

Onderwerp

Boodschap

**Aandachtspunten
controle
grondexploitatie**
Grondexploitatie (met name relevant voor de jaarrekeningcontrole van de gemeente Hoogeveen)

- Wij intensiveren onze contactmomenten voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole om de belangrijkste uitgangspunten van de waardering van de grondexploitatie, relevante vraagstukken en verwachtingen ten aanzien van onderliggende brondocumentatie tijdig met elkaar af te stemmen. Wij hebben hiervoor reeds in december 2024 en februari 2025 afspraken met elkaar gepland.
- Wij hebben met uw organisatie duidelijke afspraken gemaakt over de dossiervorming ('audit trail') van de uitgangspunten en de uitvoering van de interne review op herziening en bijbehorende dossiervorming.
- Bij de herziening van de individuele grondexploitatiecomplexen dient specifieke aandacht te worden besteed aan:
 - De onderbouwing (a.d.h.v. externe bronnen) van de gehanteerde parameters voor kostenindexaties en opbrengstenstijgingen.
 - De onderbouwing van de gehanteerde nog te realiseren kosten (kostprijs * hoeveelheid), waarbij de prijs-component wordt onderbouwd aan de hand van recente uitkomsten van (Europese) aanbestedingen of marktconforme kostprijzen per hoeveelheid (bijv. m2). Daarnaast moeten eenheden worden gestaafd aan de hand van de plankaart (inschatting m2) dan wel andere brondocumentatie.
 - De onderbouwing van de gehanteerde nog te realiseren opbrengsten (verkoopprijs * hoeveelheid (m2 of kavels)) waarbij de marktconformiteit van de verkoopprijzen wordt onderbouwd door middel van een adequate mix van informatie, waaronder: gerealiseerde transacties, onderliggende residuele grondwaarde berekeningen (woningbouw) en comparatieve analyses (bedrijventerreinen).

Bijlage I

Bevindingen interim-controle

1. Financial reporting – memoriaalboekingen: het vier-ogenprincipe op memoriaalboekingen wordt niet afgedwongen**Bevinding voorgaande boekjaren (2020)**

Het opvoeren van memoriaalboekingen (handmatige journaalposten) in de financiële administratie vindt plaats via een automatische workflow. Wij hebben vastgesteld dat – wanneer de budgethouder de memoriaalboeking verwerkt – het vier-ogenprincipe niet wordt afgedwongen. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat memoriaalboekingen ook rechtstreeks (niet via de automatische workflow) in de financiële administratie verwerkt kan worden. In deze gevallen is eveneens geen sprake van een verplichte (zichtbare) controle in functiescheiding.

Risico (significant)

Het risico bestaat dat onrechtmatige dan wel onjuiste memoriaalboekingen worden verwerkt in de financiële administratie, waardoor mogelijk sprake is van een onjuiste en/of onrechtmatige informatievoorziening. Wij kwalificeren dit risico als significant, gezien met (handmatige) memoriaalboekingen alle interne beheersmaatregelen in processen alsnog kunnen worden doorbroken (management override).

Aanbeveling

Wij hebben geadviseerd richtlijnen op te stellen en daarbij onderscheid te maken tussen "reguliere" memoriaalboekingen en "niet reguliere" memoriaalboekingen. Hierbij hebben wij toegevoegd voor de "niet reguliere" memoriaalboekingen het vier-ogen principe toe te passen en hiervoor de module in het financiële pakket te hanteren. Voor deze controle kan gebruik worden gemaakt van een passend minimaal grensbedrag per handmatige boeking, waardoor alleen boekingen met grootste impact op uw verantwoording onderdeel zijn van deze controle

Status 2024

Het proces is niet gewijzigd, waardoor het nog steeds mogelijk is om ongeautoriseerde boekingen in de administratie te verwerken. De huidige inrichting van dit proces is, mede gezien de significantie van onze bevinding, onaanvaardbaar. Wij verwachten dan ook dat hier op korte termijn opvolging aan wordt gegeven.

Actie jaarrekening 2024

Teneinde voldoende zekerheid te krijgen over de betrouwbare en rechtmatige verwerking van de memoriaalboekingen zijn aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden noodzakelijk. Hierbij verwachten wij dat de interne audit een interne controle (middels een steekproef) op de handmatige memoriaalboekingen uitvoert, waarbij de interne audit vaststelt dat deze boekingen juist en rechtmatig zijn verwerkt. Deze controle moet onderbouwd zijn met toereikende onderliggende controledocumentatie.

Reactie management

Opgenomen op de volgende pagina

1. Financial reporting – memoriaalboekingen: het vier-ogenprincipe op memoriaalboekingen wordt niet afgedwongen (vervolg)

Reactie management

Er zijn verschillende soorten memoriaalboekingen (journalisering):

1. De reguliere journalisering zoals de loonjournaalpost, de journalisering van het sociaal Domein, Burgerzaken en Zwembad (HGV). Deze worden meestal via een CSV vanuit de vak afdeling aangeleverd;
2. De correctie memoriaal via de workflow; en
3. De transitorische boekingen, nadat het reguliere proces is afgesloten in het kader van het jaarrekeningtraject.

Ad 1:

De vak afdeling zorgt vanuit haar proces dat er voldoende functiescheiding en aansluitcontroles zijn gewaarborgd, voordat de journalisering wordt aangeleverd en wordt verwerkt door de Financiële Administratie

Ad 2:

Correctie memorialen worden alleen via de workflow memorialen aangeleverd.

Periodiek wordt gecontroleerd of:

- Er voldoende functiescheiding zit tussen de maker en de betreffende budgethouder(s) van de memoriaal via de workflow; en
- Er geen correctie memorialen buiten de workflow zijn uitgevoerd.

Ad 3:

Hiervoor wordt een speciaal TP model in Excel gebruikt, waarbij een review wordt afgedwongen (= ook functiescheiding).

De TP wordt door de fin. adviseur m.b.v. de budgethouder gemaakt.

In jaarrekeningtraject 2023 en in 2024 wordt er nog een aanvullende review uit gevoerd door de senior medewerker van de Financiële administratie voordat deze wordt verwerkt in de Financiële administratie

Bevindingen interim-controle

2. Financial reporting – ontbreken richtlijnen en zichtbare controles binnen analyse van de begrotingsrechtmatigheid van investerings- en exploitatiekredieten

Bevinding voorgaande boekjaren (2020)

Wij hebben vastgesteld dat:

- Geen zichtbare interne controle in het inkoopproces en bij de maandafsluiting is opgenomen om te borgen dat facturen aan het juiste budget of krediet zijn toegewezen. Hierdoor bestaat de mogelijkheid op verschuivingen tussen de budgetten van één budgethouder.
- Geen duidelijke richtlijnen en procedures zijn opgesteld voor het uitvoeren en vastleggen van een (tussentijdse) analyse van de begrotingsrechtmatigheid van investerings- en exploitatiekredieten.

Risico

Door het ontbreken van tijdige en adequate interne controle bestaat het risico op onrechtmatige en/of onjuiste (over)boekingen op en tussen kredieten/budgetten. Hierdoor is het mogelijk dat overschrijdingen niet tijdig worden geïdentificeerd en dit gerapporteerd moet worden in de rechtmatigheidsverantwoording.

Aanbeveling

Wij hebben geadviseerd:

- In het inkoopproces én bij de tussentijdse afsluitingen de interne controle te versterken, waarbij een – van het proces onafhankelijke – tweede functionaris (niet zijnde de budgethouder) de juistheid van de boeking vaststelt.
- Duidelijke richtlijnen en procedures op te stellen voor het uitvoeren en vastleggen van de (tussentijdse) analyses van de begrotingsrechtmatigheid van investerings- en exploitatiekredieten. In de procedure verwachten wij dat is opgenomen dat analyses zichtbaar worden vastgelegd, zijn voorzien van adequate toelichtingen ten aanzien van de rechtmatigheid (op basis van de kadernota rechtmatigheid) en deze analyses in functiescheiding wordt gecontroleerd door de IA

Status 2024

Wij hebben geconstateerd dat het proces niet is gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Bij de jaarrekeningcontrole 2023 hebben wij geconstateerd dat de interne analyse niet van voldoende niveau was en een duidelijke relatie met de kadernota rechtmatigheid ontbrak. De analyse van de begrotingsrechtmatigheid is inmiddels onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording en dient te worden verantwoord met in acht name van 'kadernota rechtmatigheid 2023'. Om deze reden verwachten wij dat de organisatie opvolging geeft aan deze bevinding. Wel is gebleken dat de organisatie een transitie doormaakt op het gebied van rapportage en periodeafsluiting. Per 01-01-2025 zal deze nieuwe sturingsfilosofie geïmplementeerd worden binnen de organisatie. Door middel van een gestructureerd proces en periodieke rapportages zal naar verwachting invulling worden gegeven aan opvolging van deze bevindingen.

Reactie management

Naar aanleiding van de uitkomsten 2023 hebben we in juli en oktober 2024 een actie uitgezet naar de programmacontroller en financieel adviseur met als doel om de begrotingsonrechtmatigheden te minimaliseren. Hiervoor hebben we een intern document opgesteld "Rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening" onderdeel begrotingsrechtmatigheid.

De bijstellingen van de begroting (zowel baten als lasten) vinden plaats bij de tussentijdse rapportages en bij de decemberbijstelling (De Wolden). We hebben de extra uitvraag gedaan om samen met de budgetverantwoordelijk na te gaan of alle bijstellingen volledig zijn en de prognoses 2024 o.b.v. de juiste input gedaan zijn. Dit proces is momenteel onderhanden.

Bevindingen interim-controle

3. Europees aanbesteden: gebruik inkoopformulier bij aangaan verplichtingen en gebruik contractenregister

Bevinding voorgaande boekjaren (2020)

Wij hebben vastgesteld dat er binnen de organisatie een verplichting bestaat om een inkoopformulier te hanteren voor inkopen groter dan € 30.000. Het gebruik van dit inkoopformulier wordt echter niet technisch afgedwongen. Hierdoor is er geen preventieve maatregel ingevoerd om te borgen dat de EU-aanbestedingsregels (volledig) worden nageleefd. Eind 2020 is een contractregister in gebruik genomen. Wij merken echter op dat dit niet organisatie breed in gebruik is genomen.

Risico

Het risico bestaat dat het inkoopformulier en het contractenregister niet wordt gehanteerd, waardoor de volledigheid van (Europese) aanbestedingen niet is geborgd.

Aanbeveling

Om de volledigheid van de Europese aanbestedingen te waarborgen, tot en met het moment dat de contractenmodule alsmede de verplichtingenadministratie zijn geïmplementeerd, hebben wij geadviseerd:

- De periodieke spendanalyse uit te voeren. Hierdoor kunnen tijdig aanstaande overschrijdingen van de te hanteren grensbedragen worden geïdentificeerd. *Dit is tevens een vereiste ter onderbouwing van de conclusie in de rechtmatigheidsverantwoording 2024.*
- Een extra check uit te voeren die dient vast te stellen of voor iedere inkoop groter dan € 30.000 een inkoopformulier is gehanteerd. Zo niet, verwachten wij dat hierop vervolgens concreet actie wordt ondernomen om als zodanig de bewustwording van Europese aanbestedingsregels in de organisatie te vergroten.
- Een analyse te verrichten op de volledigheid van de contracten in het huidige contractenregister om in 2025 de nieuwe applicatie adequaat in te richten.

Status 2024

Wij hebben geconstateerd dat het proces inzake het inkoopformulier niet is gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar met als gevolg dat de bevinding nog van toepassing is. Dit is, gezien de geconstateerde bevindingen inzake de rechtmatigheid omtrent Europese aanbestedingen in voorgaande jaren, geen wenselijke situatie. Wij constateren dat binnen de organisatie in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van het contractenregister, maar dat het contractenregister nog niet volledig is. Wij hebben van de organisatie begrepen dat in de loop van 2025 een contractmodule en verplichtingenadministratie, geïntegreerd in de nieuwe Financiële applicatie: iFinanciën, in gebruik zal worden genomen. Dit helpt de volledigheid van de (Europese) aanbestedingen te waarborgen.

Reactie management

Opgenomen op de volgende pagina

3. Europees aanbesteden: gebruik inkoopformulier bij aangaan verplichtingen en gebruik contractenregister (vervolg)

Reactie management

Er is niet alleen sprake van een toenemende mate van het gebruik van het contractenregister maar ook van het gebruik van het inkoopstartformulier. Wij zien dat als een goede ontwikkeling. Aandachtspunten:

- De periodieke spendanalyse wordt samen met interne audit uitgevoerd. Echter is dit een tijdrovende klus. De verwachting is dat met de invoering van iFinanciën met de contractmodule en verplichtingadministratie de frequentie verder kan worden opgevoerd.
- Deze check maakt onderdeel uit van de periodieke spendanalyse. Daarnaast blijven we vanuit inkoopadvies ons actief inzetten (o.a. door trainingen/cursussen) om de bewustwording van de Europese aanbestedingsregels in onze organisatie te vergroten om het niet invullen van inkoopstartformulieren te voorkomen.
- De genoemde analyse vindt plaats in Q4 van 2024 als voorbereiding op de implementatie van de contractmanagementmodule wordt Q4 gebruikt om bij de eenheden alle contracten op te halen. Hierbij willen we gebruik maken van de uitkomsten van de spendanalyse waarbij is geconstateerd dat hier geen overeenkomsten van zijn.

Bevindingen interim-controle

4. Inkopen en betalingen: de controle op de prestatielevering van inkopen is niet zichtbaar

Bevinding voorgaande boekjaren (2020)

In het inkoopproces geeft een prestatieverklaarder (niet de budgethouder) akkoord op de prestatielevering van inkoopfacturen in het systeem. Het is echter niet zichtbaar op grond van welke documentatie de prestatielevering wordt goedgekeurd door de prestatieverklaarder.

Risico

Het risico bestaat dat onrechtmatige inkopen plaatsvinden, leveringen niet, deels of onjuist hebben plaatsgevonden en inkoopfacturen dus ten onrechte worden betaald.

Aanbeveling

Wij hebben geadviseerd de procedure van de (controle op de) prestatielevering in het inkoopproces te actualiseren en hierbij duidelijke normen en richtlijnen te creëren voor het zichtbaar vaststellen van de prestatielevering, waarbij duidelijk wordt gemaakt welke onderbouwing hiervoor gehanteerd is. Bij voorgenoemde actualisatie adviseren wij gebruik te maken van de BADO-notitie 'Vastlegging en onderbouwing prestatielevering bij inkopen door decentrale overheidsorganisaties'. Om voorstaande te bewerkstelligen adviseren wij om de regeling budgetbeheersing SWO 2024 zo spoedig mogelijk te formaliseren.

Status 2024

Wij hebben geconstateerd dat het proces op het gebied van zichtbaarheid niet is gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar. Wij constateren, net als in eerder jaren, ook dat documentatie omtrent de geleverde prestatie in de organisatie niet goed herleidbaar is, en dit één van de oorzaken is geweest van lange doorlooptijden van de controle. Wel is de budgethouderregeling in 2024 herzien. De 'Regeling en instructie budgetbeheersing Samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen 2024' is in concept beschikbaar. In dit document wordt verder richting gegeven aan de prestatievastlegging in relatie tot de nieuwe sturingsfilosofie.

Actie jaarrekening 2024

Wij hebben met de organisatie besproken welke (controle)documentatie nodig is om de prestatielevering aan te tonen voor selecties inzake inkoopfacturen gerelateerd aan kosten en investeringen. Hiervoor kan tevens de bijlage 'Voorbeelden van manieren om prestatielevering aan te tonen' bij voorgenoemde BADO-notitie gehanteerd worden. Daarnaast verwachten wij dat interne waarborgen worden getroffen om juiste aanlevering tijdens de controle te borgen.

Reactie management

Opgenomen op de volgende pagina

4. Inkopen en betalingen: de controle op de prestatielevering van inkopen is niet zichtbaar (vervolg)

Reactie management

1. Vanuit IA worden steekproeven uitgevoerd waarbij de prestatievestiging wordt vastgelegd
2. In de nieuwe regeling budgetbeheersing beheersing is dit opgenomen. Deze regeling wordt in 2024 vastgesteld door CMT en per 01-01-2025 van toepassing verklaard. Hierin wordt expliciet beschreven hoe deze wordt uitgevoerd en waaruit de vastlegging van de prestatiebeoordeling dient te bestaan.
3. In Q2 wordt er gestart met implementatie van de modules contracten beheer en verplichtingen registratie in iFinanciën . Dit leidt tot een vereenvoudigde en eenduidige werkwijzen van contracten beheer en verplichtingen registratie middels een geautomatiseerde workflow, welke start bij de betreffende budgethouder en waar nodig automatisch langs het team inkoop gaat voor goedkeuring.

Verplichtingen kunnen worden aangemaakt vanuit het contract als er een meervoudig aanbesteding dossier is of rechtstreeks als er sprake is van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding. Dit betekent dat contractenbeheer in het financiële systeem worden ondergebracht.

Aanvullend gaan we onderzoeken of de prestatievestiging middels een document kan worden afgedwongen in de workflow afhandeling van *een* inkoopfactuur.

Bevindingen interim-controle

5. Inkopen en betalingen: de verplichtingenadministratie is onvolledig

Bevinding voorgaande boekjaren (2020)

In uw budgethoudersregeling (art. 9, lid 3) is opgenomen dat aangegane verplichtingen boven € 5.000 door de (eerste) budgethouder en -beheerder dienen te worden geregistreerd in de financiële administratie. Wij hebben vastgesteld dat deze regel in de praktijk onvoldoende wordt nageleefd. Als gevolg hiervan heeft u onvoldoende inzicht in de verplichtingen die zijn aangegaan. Tevens hebben wij bij de afgelopen jaarrekeningcontroles verschillende fouten in de afgrenzing van de schuldbalans geconstateerd. Een adequate registratie van verplichtingen ondersteunt bij het bepalen van de volledigheid van de schuldbalans per balansdatum.

Risico

Het risico bestaat dat:

- De verantwoording van uw schuldbalans onvolledig is.
- Overschrijdingen op budgetten en kredieten niet tijdig worden geïdentificeerd, met een mogelijk (begrotings)rechtmatigheidsrisico. *Zie ook bevinding 2.*

Aanbeveling

Wij hebben geadviseerd:

- In het inkoopproces een controle in te richten waarbij wordt vastgesteld of alle verplichtingen (conform de interne richtlijnen) zijn geregistreerd in de verplichtingenadministratie.
- De afdeling interne audit periodiek een steekproef te laten uitvoeren om vast te stellen dat alle verplichtingen zijn geregistreerd.

Status 2024

Wij hebben geconstateerd dat het proces niet is gewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Wel hebben wij vastgesteld dat de herziene budgethoudersregeling, de 'Regeling en instructie budgetbeheersing Samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen 2024' in concept beschikbaar is en op korte termijn geformaliseerd gaat worden, zie ook bevinding nummer 4. Verder hebben wij vernomen dat organisatie bezig is om te onderzoeken of het mogelijk is om in de financiële applicatie een verplichtingenregistratie af te dwingen (systeemtechnisch). Beide ontwikkelingen zullen naar verwachting bijdragen aan het oplossen van onze bevinding.

Reactie management

Opgenomen op de volgende pagina

5. Inkopen en betalingen: de verplichtingenadministratie is onvolledig (vervolg)

Reactie management

1. In de nieuwe regeling budgetbeheersing beheersing is dit opgenomen. Deze regeling wordt in 2024 vastgesteld door CMT en per 01-01-2025 van toepassing verklaard. Hierin wordt beschreven dat we verplichtingen dienen vast te leggen voor alle overeenkomsten vanaf 5 K. Hierin is ook expliciet beschreven voor welke inkopen geen verplichting vastgelegd hoeft te worden.
2. In Q2 wordt er gestart met implementatie van de modules contracten beheer en verplichtingen registratie in iFinanciën . Dit leidt tot een vereenvoudigde en eenduidige werkwijzen van contracten beheer en verplichtingen registratie middels een geautomatiseerde workflow, welke start bij de betreffende budgethouder en waar nodig automatisch langs het team inkoop gaat voor goedkeuring.
Verplichtingen kunnen worden aangemaakt vanuit het contract als er een meervoudig aanbesteding dossier is of rechtstreeks als er sprake is van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding. Dit betekent dat contractenbeheer in het financiële systeem worden ondergebracht
Tevens wordt er momenteel een onderzoek uitgevoerd om te beoordelen waarom er geen verplichting is vastgelegd, terwijl dit volgens de huidige budgethouderregeling wel zou moeten. Doel hiervan is inzichtelijk krijgen waarom dit onvoldoende gebeurt en hierop vervolgacties te realiseren. Dit heeft al tot resultaten geleid.

Bevindingen interim-controle

6. Lonen en Salarissen: waarborg melding uitdiensttreding ontbreekt

Bevinding voorgaande boekjaren (2020)

Wij hebben geconstateerd dat de verantwoordelijkheid voor het doorgeven van uitdiensttreding van medewerkers (in vaste dienst) van de SWO is belegd bij de directe leidinggevende van deze medewerkers. Indien een leidinggevende per abuis niet (tijdig) het signaal afgeeft, bestaat de mogelijkheid dat een medewerker onterecht wordt uitbetaald in de periode na datum van uitdiensttreding. Er zijn door ons geen andere waarborgen geïdentificeerd waardoor dit risico wordt gemitigeerd.

Risico

Het risico bestaat dat ten onrechte uitbetalingen plaatsvinden aan voormalige medewerkers met een vaste aanstelling.

Aanbeveling

Wij hebben geadviseerd maandelijks een controle uit te voeren (door de leidinggevende en/of budgethouder) op de verzamelloonstaat met als doel, vast te stellen dat geen salarisbetalingen worden verricht aan medewerkers die hier geen recht op hebben. Een controle van het standenregister uit het salarispakket is eveneens een mogelijkheid.

Status 2024

Ons advies is nog niet opgevolgd, het proces is niet gewijzigd in 2024

Reactie management

De verantwoordelijkheid voor het doorgeven van de uitdiensttreding ligt primair bij de leidinggevende. Echter, in de praktijk melden medewerkers met een vast dienstverband zichzelf vaak uit dienst via de ESS (Employee Self Service) workflow, vooral bij vrijwillig vertrek. Dit proces start met een melding bij de leidinggevende, die vervolgens het proces doorstuurt naar HR.

Voor andere vormen van uitdiensttreding, zoals pensioen of beëindiging via een vaststellingsovereenkomst (VSO), is de HR-adviseur doorgaans op de hoogte en houdt deze het proces in de gaten. Er zijn tevens secundaire signalen, zoals declaraties voor afscheidsactiviteiten (bloemen, recepties), die een indicatie geven van een vertrek. Bovendien monitort de SA het intranet op afscheidsberichten.

De leidinggevende heeft in MijnHR altijd toegang tot een actueel overzicht van de teambezetting. Hier kan hij zien of een medewerker nog niet is afgemeld, wat ook zichtbaar is in systemen zoals tijdschrijven. Bovendien vindt regelmatig overleg plaats tussen HR-adviseurs en leidinggevendenden over de teambezetting en individuele casussen.

Daarnaast ligt er ook een verantwoordelijkheid bij de medewerker. Indien een medewerker ontslag indient en geen bevestiging ontvangt, mag verwacht worden dat deze zelf navraag doet. Dit geldt eveneens voor salarisbetalingen waarvan een medewerker weet dat hij of zij er geen recht meer op heeft.

7. Subsidies: de subsidieverordening wordt niet nageleefd

Bevinding voorgaande boekjaren (2023)

We hebben ten tijde van de interim controle geconstateerd dat de subsidieverordening van de Wolden is geactualiseerd. We hebben vastgesteld dat de subsidieverordening niet consequent wordt nageleefd door gemeente de Wolden en gemeente Hogeveen. Wij hebben vastgesteld dat zowel de aanvraag voor de subsidie als de aanvraag tot vaststelling van de subsidie niet tijdig wordt ingediend voor alle subsidies. Tevens wordt de aanvraag van de subsidie niet zichtbaar gecontroleerd aan de hand van de verordening in Decos Join. Bij vaststelling van subsidies groter dan € 100.000 is niet altijd een controleverklaring van een onafhankelijke accountant aanwezig.

Risico

Door het niet naleven van de Algemene subsidieverordening bestaat het risico dat subsidies onrechtmatig verstrekt c.q. vastgesteld worden.

Aanbeveling

Wij hebben geadviseerd de vereisten in de Algemene subsidieverordening (zijnde het vastgestelde kader van de raad) na te leven en in de interne controle hierop te toetsen. Tevens hebben wij geadviseerd de subsidieverordening van gemeente Hogeveen zo spoedig mogelijk te actualiseren.

Status 2024

Ons advies is nog niet opgevolgd, het proces is niet gewijzigd in 2024.

Actie jaarrekening 2024

Voor het opstellen en afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording door het college zullen diverse rechtmatigheidscontroles uitgevoerd moeten worden. Bij de controle op de naleving van de subsidieverstrekkings adviseren wij stringent te toetsen op de verplichtingen opgenomen in de Algemene subsidieverordening.

Reactie management

Voor het ontbreken van de controleverklaring zullen we een extra controle uitvoeren. Indien nodig zal hier een herstelactie voor uitgevoerd worden. T.a.v. de tijdigheid van indienen aanvragen en vaststellingen is het volgens ons niet nodig om hiervoor een besluit van de raad te hebben. Een besluit van het college is voldoende. Wij brengen de omvang van de niet tijdig ingediende aanvragen en vaststellingen in beeld en pakken mogelijke herstelacties op.

8. Algemeen: Beleidsdocumentatie wordt niet tijdig geactualiseerd.

Bevinding voorgaande boekjaren (2023)

Wij hebben geconstateerd dat beleidsdocumentatie niet te allen tijde tijdig wordt geactualiseerd. Een gedegen tijdsplan of planning voor de actualisatie van beleidsdocumenten ontbreekt binnen de organisatie. Dit hebben wij geconstateerd voor onderstaande beleidsdocumenten:

- Nota risicomanagement en weerstandsvermogen;
- Controleverordening.

Risico

Het risico bestaat dat u niet voldoet aan de geldende wet- en regelgeving gebonden aan uw organisatie en u geen recentelijk inzicht heeft in de strategische risico's.

Aanbeveling

Wij hebben de organisatie geadviseerd een lange termijn agenda op te stellen inclusief een tijdslijn voor actualisatie van beleidsdocumentatie.

Status 2024

Ons advies is nog niet opgevolgd, het proces is niet gewijzigd in 2024.

Reactie management

Deze aanbeveling heeft reeds opvolging gekregen. De afdeling Juridische Zaken heeft een register van geldende verordeningen en beleidsregels opgesteld en in beheer. Van daaruit is de signalering vormgegeven op basis van actualisatienoodzaak. We zijn bestaande achterstanden in de actualisatie aan het inlopen.

9. Sociaal domein: Kwaliteitsplan WMO omtrent toetsing niet nageleefd.

Bevinding (2024)

Wij hebben geconstateerd dat de steekproef op een gecertificeerd WMO consulent conform het destijds geldende Kwaliteitsplan WMO ten onrechte niet is uitgebreid na het identificeren van meerdere cruciale fouten. Hiermee is het interne kwaliteitsplan niet adequaat nageleefd.

Risico

Het risico bestaat dat zorg onrechtmatig wordt toegekend.

Aanbeveling

Wij raden u aan om het in september 2024 herijkte beleid omtrent de toetsingsprocedure na te leven. Daarnaast raden wij aan de toetsingsperiode te verkorten, zodat u tijdiger kunt acteren op eventuele cruciale fouten.

Reactie management

Het interne kwaliteitsplan is niet nageleefd in deze casus.

We hebben uit de casus lering getrokken en het interne kwaliteitsplan is, onder andere op dit punt, herijkt in september 2024.

De aanbeveling om de toetsingsperiode te verkorten nemen we ter harte.

10. Inkopen en betalingen: als gevolg van functievermenging in het betaalpakket van ING en Rabobank is sprake van een betalingsrisico (Hoogveen en De Wolden)**Bevinding voorgaande boekjaren (2020)**

Op basis van inspectie van de bevoegdhedenmatrix van ING en Rabobank hebben wij vastgesteld dat verschillende functionarissen binnen deze bankapplicaties zelfstandige betalingsbevoegdheden hebben. Door het ontbreken van een vier-ogenprincipe op uitgaande betalingen wordt de juistheid van uitgaande betalingen vanuit de bankapplicaties niet geborgd.

Status 2024

Wij hebben geconstateerd dat de bankrekening bij de Rabobank (gemeente De Wolden) medio 2024 is opgezegd. Tevens is vastgesteld dat het risico op onrechtmatige dan wel frauduleuze betalingen zonder dat dit wordt opgemerkt door de organisatie minimaal is gebleken. Dit blijkt uit de jaarlijkse werkzaamheden die wij verrichten op de betaalomgevingen. Het aantal resterende transacties dat overblijft op de ING bankrekening is minimaal en te verdelen in incasso transactiekosten en abonnementskosten creditcard, bankkosten en saldo afroaming naar BNG. De bevinding is de afgelopen jaren gerapporteerd in de managementletter. Uit noodzaak van voorgenoemde transacties wordt de bankrekening aangehouden. Hiermee, in combinatie met de werkzaamheden achteraf, is de bevinding als geaccepteerd beschouwd.

11. Risicomanagement: doorontwikkeling frauderisicobeheersing en frauderisico-analyse

Bevinding voorgaande boekjaren (2020)

In ons accountantsverslag 2022 hebben wij aan u gerapporteerd dat wij kennis hebben gekomen van de opgestelde frauderisico-analyse, de 'Notitie Misbruik en Oneigenlijk (M&O) gebruik' en het 'Memo M&O frauderisicoanalyse'. Hiermee is (gedeeltelijk) opvolging gegeven aan onze aanbevelingen in voorgaande jaren. Uw interne frauderisico-analyse bestond enkel uit een 'frauderisico-inventarisatie', waarbij een overkoepelende frauderisico-analyse nog niet was opgesteld. Wij hebben de organisatie handvaten meegegeven voor de doorontwikkeling van de interne frauderisico-analyse. Eind 2023 is – met ondersteuning van een extern bureau – een concept-frauderisicoanalyse is opgesteld, welke nog behandeld dient te worden in het Centraal Management Team (CMT). Na behandeling in en accordering door het CMT zullen wij de interne frauderisico-analyse beoordelen.

Status 2024

Wij hebben vastgesteld ten tijden van het uitbrengen van het accountantsverslag over boekjaar 2023 dat de frauderisicoanalyse 2023 is geformaliseerd. Tevens zijn de gerapporteerde aanbevelingen verwerkt in de frauderisicoanalyse. Geconstateerd dat de frauderisicoanalyse 2024 nog niet is vastgesteld door het Centraal Management Team (CMT). Dit ligt in lijn met de tijdslijn en procesgang vanuit eerdere jaren. Wij adviseren u om de frauderisicoanalyse binnen het boekjaar vast te stellen. De vaststelling van de frauderisicoanalyse is reeds opgenomen in de planning van het CMT. Echter, hebben wij voor de managementletter de bevinding als 'geaccepteerd' aangemerkt, gezien de jaarlijkse tijdslijn.

Bijlage II

Bevindingen IT

1. CiVision Middelen: Ontbreken (gedocumenteerde) User Access Review en autorisatiematrix

Bevinding voorgaande boekjaren (2023)

Er is geen sprake van een geformaliseerde autorisatiematrix waarin blijkt rechten er aan bepaalde rollen zijn gekoppeld. Een user access review vindt tweemaal per jaar plaats. De applicatiebeheerder voert deze op basis van een support tool uit. De applicatiebeheerder beoordeelt hierbij of de juiste rechten per medewerker zijn toegekend. Deze controle wordt niet gedocumenteerd ander dan het goedkeuren van de rechten per medewerker in de support tool.

Uw organisatie heeft een beleid geformaliseerd ten aanzien van het toekennen en afnemen van rechten bij een functiewissel. In de praktijk is dit beleid echter niet operationeel, waardoor het kan voorkomen dat na een functiewissel geen aanpassing van de rechten plaatsvindt. Dit risico wordt deels gemitigeerd door de, voorgenoemde, user access review. Echter achten wij dit een onwenselijke situatie.

Risico

Het risico bestaat dat gebruikers meer toegangsprivileges hebben dan benodigd, om hun toegewezen taken uit te voeren. Dit kan leiden tot onrechtmatige handelingen in het systeem.

Aanbeveling

Wij hebben de organisatie geadviseerd het nieuwe Identity & Access Management systeem te implementeren waarmee gehoor wordt gegeven aan het managen van autorisaties, zo ook functiewisselingen. Tevens raden we aan de autorisatiematrix formeel vast te stellen en deze als naslagwerk voor de user access review te hanteren.

Status 2024

Ons advies is nog niet opgevolgd, het proces is niet gewijzigd in 2024.

Reactie management

- De user access review wordt tweemaal per jaar uitgevoerd. Deze wordt op dit moment niet gedocumenteerd. Intentie is dit bij de volgende review wel te doen (vergelijkend overzicht van users, beschrijven afwijkingen, controle en akkoord door systeemeigenaar).
- De autorisatiematrix is nog niet formeel vastgesteld, dit wordt uiterlijk per 1 december 2024 geregeld.
- Een Identity & Access Management-systeem (incl. visie, aanbesteding, implementatie en borging) is nog niet geprioriteerd en gepland. Dit is op 11 november 2024 besproken. De prioritering wordt meegenomen in het totale traject voor verbetering van de informatievoorziening en automatisering (2025-2028).

2. CiVision Middelen: Prominente functionarissen binnen de financiële administratie hebben de functie van applicatiebeheerder

Bevinding voorgaande boekjaren (2022)

Een aantal functionarissen binnen de financiële administratie hebben de rol van applicatiebeheerder binnen CiVision Middelen, met als gevolg dat zij meer rechten in het systeem hebben dan feitelijk benodigd voor het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden. De handelingen van voorgenoemde functionarissen worden tevens niet (periodiek) geanalyseerd aan de hand van logging.

Risico

Gebruikers hebben toegangsprivileges die verder gaan dan benodigd om hun toegewezen taken uit te voeren. Dit kan leiden tot onrechtmatige handelingen in het systeem.

Aanbeveling

Wij hebben de organisatie geadviseerd de rechten van de functionarissen op de financiële administratie zodanig in te richten dat zij niet meer rechten hebben dan feitelijk benodigd voor het uitvoeren van de dagelijkse werkzaamheden. Indien dit niet mogelijk is, raden wij u aan logging toe te passen op de acties die zijn uitgevoerd door de betreffende accounts, zodat monitoring kan plaatsvinden.

Status 2024

Vastgesteld dat het aantal de functionarissen met de rol applicatiebeheerder niet zijn verminderd in 2024. Wel hebben wij begrepen dat de applicatiebeheerder accounts in beheer van de leverancier (Pink Roccade) enkel op basis van aanvraag toegang verleend. Tevens vindt logging plaats op de handelingen van deze accounts.

Reactie management

- Het aantal functionarissen met de rol applicatiebeheer is teruggebracht tot het (momenteel benodigde) minimum aantal.
- Het hierboven vermelde risico betreft specifiek twee functionarissen. Een deel van het risico wordt al verkleind door mitigerende maatregelen die eerder al zijn genomen (o.a. door het 4-ogen principe en een IBAN-check).
- Naar aanleiding van het vermelde risico is een risicoanalyse uitgevoerd en een risicoacceptatieovereenkomst (RAO) opgesteld. Daarin wordt een aantal aanvullende maatregelen vermeld, waaronder controle van de logging, aanvullende capaciteit functioneel beheer en een aparte rol voor het genereren van overzichten. Deze aanvullende maatregelen zijn als advies opgenomen in de ROA. Hieraan is zeer beperkt opvolging gegeven:
 - Er wordt (nog) geen controle op de logging uitgevoerd;
 - De eerste stappen zijn gezet voor achtervang functioneel beheer;
 - Er is nog geen rol ingericht voor het genereren van overzichten.

De voorgestelde maatregelen zullen nogmaals bij de systeemeigenaar onder de aandacht worden gebracht.

3. CiVision Middelen: Back-up & Recovery beleid nog niet volledig

Bevinding voorgaande jaren (boekjaar 2023)

Wij merken op dat de organisatie werkt aan het opstellen van geformaliseerde beleidsdocumentatie. Zo zijn gedurende de maanden september en oktober 2023 een Beleid logische toegangsbeveiliging, Algemene Autorisatieprocedure en een Back-up & Recovery beleid opgesteld. Bij het doornemen van het Back-up & Recovery beleid hebben wij vastgesteld dat hierin ontbreekt hoe wordt getoetst of back-up succesvol heeft plaatsgevonden.

Risico

Het risico bestaat dat back-ups niet juist en volledig worden opgeslagen.

Aanbeveling

Wij hebben de organisatie geadviseerd het beleid rondom de back-up procedure aan te scherpen.

Status 2024

Het proces is niet gewijzigd in 2024. Eind 2024 zal er een datamigratie plaatsvinden van CiVision Middelen, lokaal gehost binnen de organisatie naar PinkCloud. Deze migratie is de eerste fase in de transitie naar het nieuwe financiële pakket: iFinanciën dat in 2025 zal worden geïmplementeerd. Hiermee veranderen de verantwoordelijkheden met betrekking tot back-up & recovery. Deze verschuift van de organisatie naar de leverancier. Wij adviseren de organisatie een beleid op te stellen met betrekking tot leveranciers management.

Reactie management

- Het beleid Back-up & Recovery is in 2023 (op aangeven van de accountant) aangescherpt met betrekking tot de controle/toetsing van de back-up. Deze controle vind in de praktijk wel plaats, maar was niet zodanig expliciet in het beleid opgenomen. Dat is aangepast;
- Met de leverancier PinkRocade zijn in de nieuw contracten scherpe afspraken gemaakt over onder andere back-up, recovery, RPO- en RTO-tijden, juist vanwege de verschuiving van deze taken richting leverancier;
- Tevens zijn gesprekken gaande met de IBD, Gebruikersvereniging PinkRocade en PinkRocade over de wijze waarop een onafhankelijke jaarlijkse audit kan worden uitgevoerd bij PinkRocade met betrekking tot de maatregelen waaraan PinkRocade moet voldoen vanuit de BIO en AVG (inclusief aanscherping vanuit de Cyberbeveiligingswet/BIO 2.0);
- Vanuit het huidig beleid Informatiebeveiliging & Privacy worden bij inkoop- en aanbestedingstrajecten de nodige eisen gesteld aan leveranciers, ook met betrekking tot back-up & recovery. De toetsing of de leverancier voldoet aan de gestelde eisen vindt plaats tijdens de verificatiefase (voor definitieve gunning) en (indien nodig) tijdens implementatie en bij integrale acceptatie;
- Er is nog geen specifiek beleid Leveranciersmanagement opgesteld. Wel is er overleg met Inkoop en Contractmanagement om het proces van inkoop/aanbesteding verder te optimaliseren, zodat nog beter geborgd wordt dat (ook) de eisen en toetsing vanuit informatiebeveiliging & privacy worden meegenomen in het traject. Daarnaast worden vanuit Contractmanagement in ieder geval jaarlijkse servicemanagementgesprekken met de grotere leveranciers gevoerd, waarbij de prestaties van de leveranciers worden besproken.

4. Civision Middelen & Windows AD: Hoge rechten en wachtwoordbeleid

Bevinding voorgaande boekjaren (2020)

Wij hebben de volgende bevindingen ten aanzien van (generieke) hoge rechten accounts (WindowsAD/database Civision Middelen):

1. De wachtwoorden van deze accounts worden niet (volledig) middels een tool (KeePass) beheerd. Hiermee is onvoldoende zichtbaar wie toegang heeft tot deze accounts.
2. Wanneer er toegang verleend wordt tot generiek accounts wordt hiervan geen documentatie opgesteld, echter wordt toegang verkregen via het verstrekken van inloggegevens.
3. Op de acties en mutaties die worden uitgevoerd door de generieke/hoge rechten accounts wordt geen controle uitgevoerd.
4. Specifiek voor Civision Middelen hebben wij niet kunnen vaststellen dat een sterk wachtwoordbeleid wordt afgedwongen op de toegang tot de database van Civision Middelen.

Risico

Gebruikers hebben toegangsprivileges die verder gaan dan die nodig zijn om hun toegewezen taken uit te voeren. Dit kan leiden tot onrechtmatige handelingen in het systeem.

Aanbeveling

Wij hebben de organisatie geadviseerd:

- De wachtwoorden van alle bovengenoemde accounts te beheren in KeePass
- De mutaties binnen deze accounts (toegangsrechten) te loggen en deze logging te monitoren
- Een sterk wachtwoord af te dwingen voor alle wachtwoorden (minimum vereisten)

Status 2024

Gebruikers hebben toegangsprivileges die verder gaan dan die nodig zijn om hun toegewezen taken uit te voeren. Dit kan leiden tot onrechtmatige handelingen in het systeem. Nb.: Wij hebben begrepen dat voor applicatie Civision Middelen een datamigratie wordt uitgevoerd naar PinkRoccade cloud. Hiermee vervalt een deel van de bevinding aangezien de toegang tot de database van Civision Middelen uitsluitend via de leverancier zal lopen.

Reactie management

Opgenomen op de volgende pagina

4. Civision Middelen & Windows AD: Hoge rechten en wachtwoordbeleid (vervolg)

Reactie management

Ad 1a De bevinding betreft ADMINSWO, PRDADM en NTAUTHORITY/SYSTEM.

- Dit zijn geen groepsaccounts waaraan medewerkers toegewezen zijn.
- Dit zijn systeem- en functionele accounts.

Ad 1b De accounts ADMINSWO en NTAUTHORITY/SYSTEM worden door MS Windows beheerd en de wachtwoorden worden periodiek door het MS Windows mechanisme veranderd. Deze zijn niet bekend bij de beheerders.

- De "systeemgebruiker" PRADM wordt gebruikt voor het starten van het SAP- systeem, omdat deze de benodigde rechten en variabelen ingesteld heeft staan.
- Het wijzigen van het wachtwoord van PRADM zou resulteren in het uitvallen van de SAP-omgeving. Dat kan dan alleen hersteld worden door SAP-consultants.

Ad 1c Alleen medewerkers van Automatisering hebben toegang tot PRADM.

- Voor de accounts NTAUTHORITY/SYSTEM en ADMINSWO is aanmelden geen optie.

Ad 2 Hiervan kan geen documentatie opgesteld worden (zie antwoord bij 1).

- Het betreft systeem- en functionele accounts.

Ad 3. Op deze accounts kan geen controle uitgevoerd worden (zie antwoord bij 1).

- Het betreft systeem- en functionele accounts.

Ad 4. Op dit moment kan niet aangetoond worden of het sterke wachtwoorden betreft.

- Dit in verband met de voorbereidingen en proefconversies op het systeem voorafgaand aan de migratie naar de Cloud. Toegang tot het systeem zou het migratieproces kunnen verstoren. Na deze migratie hebben beheerders geen toegang meer tot deze accounts. (Dit valt dan onder het beheer van de leverancier).

Bijlage III

Reikwijdte van onze werkzaamheden

Reikwijdte van onze werkzaamheden

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel over de jaarrekening van 2024, teneinde vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsorganisatie de Wolden Hoogeveen, de gemeente Hoogeveen en de gemeente De Wolden met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording.

Een jaarrekeningcontrole heeft niet als doel om enige zekerheid te geven over de kwaliteit van de interne organisatie. De controle bestaat uit een combinatie van controlewerkzaamheden, waaronder een risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en voor zover mogelijk en efficiënt het testen van de interne beheersingsmaatregelen die zijn gerelateerd aan en relevant zijn voor de controle. Wij richten ons hierbij alleen op de interne controle-omgeving die relevant is voor onze oordeelsvorming over de jaarrekening.

De managementletter is gebaseerd op onze interim-controle als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2024. Volledigheidshalve merken wij op dat onze controlewerkzaamheden, analyse en evaluatie zijn uitgevoerd in het kader van de door de gemeenteraad van de gemeente Hoogeveen en de gemeente De Wolden en het bestuur van de Samenwerkingsorganisatie verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2024.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door ons als accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

De risico-inschattingen hebben niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing. Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt deze daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Daarnaast is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien wij aangesteld zouden zijn om een fraudeonderzoek uit te voeren, zouden wij wellicht additionele bevindingen hebben geconstateerd en observaties hebben gerapporteerd dan die welke nu zijn opgenomen in deze managementletter.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.